

ມ້ສຕະ ເຈະອູມາ

ความหวังของแม่...

มัสตะ เจะอูมา
สุไรยา วานี

“เนาะวีกะตะคูโตะ ลากูมานอ อาเนาะยาแตมาตีตีตาบา นาตุกือ
นอปีอเดมาตี อาเนาะยาแตซื่อออแร ลากูโปงฮีแล .. กาลูกะตะปือเลาะฮ
ปือโงะบูเลอะฮ กะตะเนาะวีแตเงาะ ดาแลปือโงะปือฆาซอ ลากูมานอ”

(จะให้กะตะอยู่ได้อย่างไร ลูกชายคนหนึ่งเสียชีวิตในเหตุการณ์
ตากใบ สะใภ้ก็ถูกยิงจนเสียชีวิต และลูกชายอีกคนก็หายตัวไป หากกะตะ
ฝ่าท้องได้ กะตะอยากจะทำให้คนอื่นดูนะว่าตอนนี้กะตะรู้สึกอย่างไร ...)

‘เดะยี’ หรือ ‘มุฮัมมัดซับรี อาบูคารี’ อายุเพียง 14 ปี ลูกชาย
คนที่ 5 ซึ่งเป็นที่รักของฉันทันจากไปอย่างไม่มีวันกลับ ในเดือนปอซอ
(เดือนรอมฎอน) เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2547 ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุชุมนุม
ที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

วันนั้น ฉันทันไม่รู้ว่ เดะยีไปที่ชุมนุมหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ
ตากใบด้วย เพราะเขาไม่ได้อยู่กับฉันทันที่บ้าน (บ้านโคกซันา ตำบลกะลุวอ
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส) เขาไปอาศัยอยู่กับญาติที่นະะกูริง (หมู่บ้าน
หนึ่งในตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส) จนอีกวันหนึ่งมี

คนโทรมาบอกว่า คีนันเดะยีไม่ได้กลับบ้าน ฉันให้อาแบ (สามี) ออกตามหาแต่ไม่พบ ก็ค่อนข้างแน่ใจว่าจะต้องไปอยู่ที่ค่ายอิงคยุทธ จังหวัดปัตตานี

เช้าวันที่ 29 ตุลาคม 2547 พอไปถึงที่ค่ายอิงคยุทธประมาณหกโมงเช้า ตอนแรกหาตัวลูกชายไม่เจอ ไปดูที่เต็นท์เก็บศพก็ไม่พบ เพราะฉันจำหน้าเดะยีไม่ได้ ไม่แน่ใจเพราะศพที่เห็นมีลักษณะบวมมาก จึงโทรศัพท์ไปหาญาติซึ่งเดะยีอาศัยอยู่กับเขา เขาจำศพลูกชายฉันได้จากหลักฐานซึ่งเป็นสร้อยลูกปัดที่เขาร้อยไว้ตอนเข้าก่อนที่ออกจากบ้านไปของวันเดียวกับที่เกิดเหตุ เมื่อเจอร่างเดะยีแล้ว ฉันรีบกลับมาจัดการศพที่บ้านอย่างรวดเร็ว

ฉันเพิ่งได้รับเงินเยียวยาในฐานะผู้ได้รับผลกระทบใน ‘เหตุการณ์ตากใบ’ จาก ศอ.บต. - ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2555 ที่ผ่านมา

อดคิดถึงเดะยีตอนที่มิชีวิตอยู่ไม่ได้ ตอนที่เขาอายุ 6 ขวบ ฉันจำได้ว่าเขาชอบกินผัดเผ็ดไก่มากที่สุด แต่เป็นผัดเผ็ดใส่พริกแห้ง ไม่ใช่พริกสดเหมือนผัดเผ็ดทั่วไปเพราะมีรสชาติออกหวานๆ เดะยีเป็นเด็กน่ารัก และเป็นคนตกด้วยวันหนึ่ง ขณะที่ฉันกำลังนั่งसानย่านลิเภาจนเพลินจนลืมเตรียมกับข้าว เย็นวันนั้นเดะยีได้เตรียมกับข้าวเอง พร้อมเรียกฉันว่า คุณนายมากินข้าวได้แล้ว ฉันนี้แอบหัวเราะกับความน่ารักของเขา...

ตลอดชีวิตฉันเป็นแม่ที่ทำให้ลูกกินตลอด แต่วันนั้นเป็นวันเดียวที่เขาเตรียมข้าวให้ฉันกิน

ฉันมีลูกทั้งหมด 7 คน เป็นผู้ชายเกือบทั้งหมด 6 คน และเป็นผู้หญิง 1 คน คนโตชื่ออรอซือกี คนที่ 2 ชื่ออับลูเลาะห์ คนที่ 3 ชื่อลาวี

คนที่ 4 ชื่อนูซีลา คนที่ 5 มูฮำหมัดซับริ คนที่ 6 ชื่ออัสรอน และคนสุดท้ายชื่อ ไฟซอล ครอบครัวของเราใช้ชีวิตมีความสุขดี ลูกทุกคนจะเชื่อฟังฉัน ช่วงที่ลูกๆ ยังเล็ก สามิไปทำงานรับจ้างก่อสร้างที่มาเลย

หลายปีก่อน ฉันมีอาชีพเสริมसानเบะฮิยู (กระเป๋าย่านลิเภา) ซึ่งก็ไม่ได้ทำอย่างจริงจัง ก่อนที่จะเริ่มसानกระเป๋านี้ นำซึ่งเป็นครูได้ชวนเรียนและเป็นผู้สอน เมื่อसानกระเป๋าสเสร็จแล้วฉันก็นำไปฝากที่บ้านน้า และเขาก็จะเป็นคนนำส่งให้ท่านผู้หญิงจริงจังที่ชะระ ซึ่งเป็นผู้ติดตามของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ลงมาที่จังหวัดนราธิวาส ตอนหลังฉันมีโอกาสได้มาเข้าเฝ้าฯ เสด็จด้วยตนเองพร้อมลูกชายด้วย และมีโอกาสได้เจอท่านผู้หญิง ท่านเป็นคนใจดี และได้ทาบตามลูกชายให้ไปทำงานกับท่าน ลูกชายคนโตของฉันก็ได้ไปทำงานเป็นช่างเจียรระไนเพชรในวังที่กรุงเทพฯ

เดะฮิจากไปแล้ว 5 ปี เข้าวันที่ 12 ธันวาคม 2552 ฉันได้รับโทรศัพท์จากรอฮานิง สะไกซึ่งเป็นภรรยาของเลาะห์ ลูกชายคนที่สอง

“เลาะห์ก็โอเละรูเมาะห์แมะก็โอเดาะห์” (เลาะห์กลับมาที่บ้านแม่หรือเปล่า) สะไกถาม

“เดาะห์ก็โอเลาะห์” (ไม่ได้กลับ) ฉันตอบ

รอฮานิงวางสายทันที ฉันไม่ได้เอะใจสักนิดว่าเกิดอะไรขึ้นกับเลาะห์ จนกระทั่งวันต่อมา ประมาณบ่ายสองโมงกว่าๆ ก็ได้รับโทรศัพท์จากเพื่อนของลูกสะไกว่า เลาะห์หายตัวไป พบรถจักรยานยนต์ทิ้งไว้ข้างทาง ฉันตกใจ และคิดในใจว่าลูกหายคงเป็นเหมือนที่นายสมชาย (นี่ละไฟจิตร) ได้สูญหายไป เข้าวันต่อมาฉันกับลูกสะไก และชาวบ้านช่วยกันตามหาเลาะห์ในบริเวณที่รถจักรยานยนต์ได้ถูกทิ้งไว้ข้างทาง และ

ที่ต่างๆ ที่คิดว่าน่าจะเจอ แต่ในวันที่ 2 เสียงทหารนายหนึ่งจากค่ายทหาร
ใกล้บ้านของเลาะห์ บอกสะเก้ให้เลิกตามหา

“ไม่ต้องไปตามหาหรอก หาไม่เจอ เขาไม่มาทั้งวันแฉนี้”

“ฆานอ ดียอ แกจะลาภูญิง” (ทำไมเขาถึงได้พูดแบบนี้) ฉับบ่น
ในใจ...

พวกเราหากันอยู่สามวันก็เลิกตามอย่างหมดกำลังใจ

‘เลาะห์’ หรือ ‘อับดุลเลาะห์ อาบูคารี’ ลูกชายคนนี้แต่งงานและ
ย้ายไปอยู่กับภรรยาที่บ้านบือแจง ตำบลบองอ อำเภอรังแง จังหวัด
นราธิวาส มีอาชีพรับจ้างก่อสร้าง มีลูกสองคน เป็นชายและหญิง คนนี้
นิสัยดี ชอบช่วยเหลือคนอื่น ตอนหลังโดนข้อหาปล้นปืนที่ค่ายทหาร
กองพันพัฒนาที่ 4 (ค่ายปิเหล็ง) ตำบลปิเหล็ง อำเภอรังแง จังหวัด
นราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 มีนายสมชาย นิลไพจิตร ช่วย
ต่อสู้อุคตีให้ (ต่อมาเขามาเป็นพยานปากสำคัญในคดีซ้อมทรมานลูกความ
ของนายสมชาย นิลไพจิตร อดีตประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิม เพื่อ
ให้รับสารภาพเกี่ยวข้องกับ ‘คดีปล้นอาวุธปืน’) ต่อมาวันที่ 12 มีนาคม 2547
นายสมชายก็สูญหายไป

หลังจากนั้นนายวิทยา ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายสมชาย ได้ช่วยเลาะห์
ให้พ้นคดีเนื่องจากว่าเลาะห์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีนี้ ซึ่งต่อมา
พ.อ.ปิยะวัฒน์ ก็เกิด ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ กรมสอบสวนคดี
พิเศษ (ดีเอสไอ) ชวนเลาะห์ไปทำงานกับเขา เลาะห์ช่วยงานเกี่ยวกับการ
คุ้มครองพยานของนายสมชาย ก่อนที่เลาะห์หายตัวไป¹

ก่อนหน้าที่เลาะห์จะถูกจับตัวไป มีเจ้าหน้าที่ (ทหารและตำรวจ)
มาหาที่บ้าน เลาะห์ไม่ได้มีความรู้สึกกลัวต่อเจ้าหน้าที่และพูดคุยด้วยมิตร

เพราะคิดว่าตนเองไม่มีความผิดอะไร เจ้าหน้าที่เข้ามาจับตัวและพาไป สอบสวนที่โรงพักเขาต้นหยง อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส แล้วพาเลาะห์ ส่งตัวไปที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เลาะห์บอกว่าที่นี่ดีกว่าโรงพัก เพราะที่นั่นเขาถูกซ้อม ถูกตี และถูกไฟฟ้าช็อต

หลังจากถูกขยาดำไป ฉันได้ไปแจ้งความกับตำรวจ ขอความช่วยเหลือจาก พ.อ. ปิยะวัฒน์ ปิงเกตุ เขาก็ได้เตือนแล้วว่าไม่ให้เลาะห์ กลับบ้าน ขอความช่วยเหลือจากคุณอังคณา นีละไพจิตร ขอความช่วยเหลือคนโน้น คนนี้บ้าง

ฉันก็รอข่าวคราว ล่าสุดได้รับโทรศัพท์จากผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง เขาก็รับปากว่าจะช่วย รอมาสองปีก็ยังไม่ได้เรื่องสักที และนี่ถึงนายสมชาย ที่ช่วยเหลือและต่อสู้เพื่อให้ได้ซึ่งความยุติธรรม แต่ตัวเองกลับมาถูก อ้อมหายไ้ ฉันเสียใจมากๆ และต้องขอบคุณนายสมชายมากๆ ที่ทำให้พวกเรา ยามนี้ฉันได้เพียงขอพรต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.) คຸ້ມครองและตอบแทน ในสิ่งที่เขาช่วยเหลือเราตลอด

---

¹ นายอับดุลเลาะห์ อาบูคาริ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวในข้อหาปล้นปืนจากกองพัน พัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส แต่ภายหลัง ศาลยกฟ้อง และกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) กักตัวไว้เป็นพยานในคดีซ้อมทรมาน ลูกความของนายสมชาย นีละไพจิตร เพื่อให้รับสารภาพว่าเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ปล้นอาวุธปืน โดยนายอับดุลเลาะห์รอขึ้นศาลอยู่หลายปี กระทั่งหายตัวไป ทำให้หลายฝ่ายออกมาวิจารณ์ถึงปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมและประสิทธิภาพ การคุ้มครองพยานของดีเอสไอ แม้ดีเอสไอจะอ้างว่านายอับดุลเลาะห์กระทำผิดสัญญา การคุ้มครองพยาน เพราะเดินทางกลับบ้านในช่วงเทศกาลฮารีรายอ – ที่มา ทีมข่าว สำนักข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 1 กันยายน 2554 (1).

ฉันเสียใจมาก ตอนที่ลูกหายตัวใหม่ๆ บางคืนก็นอนไม่หลับ ถ้าได้ยินเสียงกุกกัก ก็จะไม่นอนเลย ถ้าถือไฟฉาย ไฟฉายก็จะไม่ตกพื้น บางคืนต้องไปเที่ยวที่บ้านพี่ชาย ถ้ารู้สึกง่วงถึงจะกลับบ้าน ช่วงนั้นนอนไม่หลับจริงๆ ไม่ทานข้าวก็อยู่ได้ มั่นใจสักอิมจริงๆ ลูกๆ ก็บอกว่า ไม่กินไม่ได้

2 ปีผ่านไป วันที่ 29 สิงหาคม 2554 เวลาห้าโมงเย็นกว่าๆ วันนั้นเป็นวันถือศีลตลอดเดือนรอมฎอน ฉันไม่เคยคิดว่าจะเจอเรื่องราวอีกวัน คราวนี้ได้รับโทรศัพท์จากเพื่อนของลูกสะใภ้ว่า รอฮานิงโดนยิงเสียชีวิต ฉันหันมามองหน้าหลานทั้งสองคนแล้วร้องไห้บอกกับหลานว่า

“อย่าร้องนะ มี (แม่) เขาไม่อยู่แล้ว” หลานทั้งสองไม่ร้องไห้เลย

ก่อนหน้านั้นสองวัน ฉันได้ไปปรับหลานๆ ที่บ้านรอฮานิง เนื่องจากว่าอีกสามวันก็จะถึงวันรายอปอซอ (วันอีดีลฟีฎรี) เขาได้เอ่ยให้ฟังว่า ช่วงเย็นๆ จะคิดถึงเลาะห์

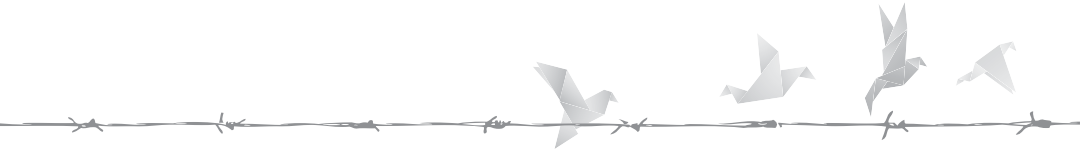
“ทำไมต้องคิดถึงเขาในเมื่อเธอได้แต่งงานใหม่แล้ว” ฉันถาม

“ช่วงเดือนปอซอ เลาะห์ชอบกินข้าวย่ำ” รอฮานิงตอบ

วันนั้นรอฮานิงพูดมากจนผิดปกติ จนฉันเอะใจว่าทำไมถึงได้พูดมากทั้งที่ไม่เคยพูดมากขนาดนี้และได้ขอมออัฟ (ขอโทษ) หลายครั้ง ฉันถึงกับร้องไห้กับสิ่งที่รอฮานิงพูดออกมา...

รอฮานิง โดนยิงจนเสียชีวิตในเย็นวันจันทร์ระหว่างทาง หลังจากไปเอารถซึ่งตั้งที่ร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์ เมื่อฉันได้ดูศพ สภาพศพถูกกระทำราวกับว่าเขาไม่ได้เป็นผู้หญิง

ความรู้สึกของฉันระหว่างลูกที่เสียชีวิตไปกับลูกคนที่สูญหาย ลูกที่สูญหายไปความรู้สึกเสียใจมากกว่าลูกที่เสียชีวิตไป เพราะเรารู้ว่าเขาได้เสียชีวิตแล้ว เราได้ซีแปมายัต (จัดการศพ) เรียบร้อยแล้ว แต่สำหรับ

ลูกที่สูญหายไป เราไม่รู้ว่าเขายังมีชีวิตอยู่อีกหรือไม่ ถ้าเสียชีวิตแล้วเราก็นั่งไม่ได้จัดการศพ มันก็ยังติดใจเพราะอยากรู้ว่าลูกอยู่ที่ไหน ถ้าลูกอยู่ที่ไหนสักแห่งหนึ่ง ซึ่งเขาไม่สามารถกลับบ้านได้ เพราะมีคนจับตัวไว้หรือด้วยเหตุใด ก็ไม่เป็นไรขอแค่ได้รู้ข่าวคราวบ้างก็ยังดี

เมื่อฉันอยู่หน้ากระจกจะเห็นภาพถ่ายที่มีเลาะห์และลูกสะใภ้อยู่ในรูปด้วย หลายครั้งอดร้องไห้ไม่ได้ เพราะคิดถึงลูกชายที่หายไป แต่ลูกสะใภ้ความรู้สึกคิดถึงน้อยกว่า เพราะเราได้เห็นศพของเขาแล้ว ในความรู้สึกฉัน ลูกชายยังมีชีวิตอยู่เหมือนกับว่าเขาได้ไปทำงานยังไม่ได้กลับบ้าน

คนในหมู่บ้านบางคนสงสารและเห็นใจ บางคนเห็นฉันดูสบายใจแต่ไม่รู้ว่าในใจวิตกกังวลมากแค่ไหน หลังจากทีประสบเหตุการณ์ใหม่ๆ ฉันอยู่บ้านบางครั้งก็นั่งร้องไห้คนเดียว ถ้าได้ออกมาร่วมกิจกรรมข้างนอกก็จะดีขึ้น แต่ความรู้สึกกังวลก็ยังมีอยู่ ฉันออกมาทำกิจกรรมข้างนอกอาแปะ (สามี) เข้าใจและไม่ได้ว่าอะไร

ทุกวันนี้ฉันเข้มแข็งมากขึ้น เพราะได้ผ่านเหตุการณ์ร้ายๆ มาแล้ว อัลลอฮฺ (ช.บ.) ทดสอบฉันและอยากรู้ว่า ตัวเองจะอดทนได้แค่ไหน ทุกวันนี้อยู่ด้วยความอดทนและมอบหมายต่ออัลลอฮฺ (ช.บ.) ฉันรู้สึกว่ามีพลังในการเผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาในหมู่บ้านซึ่งผิดกับเมื่อก่อน ไม่กล้าที่จะเผชิญหน้า

สิ่งเดียวที่อยากจะขอความช่วยเหลือจากรัฐ คือ อยากรู้ให้ทางภาครัฐช่วยตามหาลูกชายที่หายไป และอยากให้ช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่หลานทั้งสองคนด้วย หลานยังเล็กอยู่ ทั้งสองคนเรียนอยู่ชั้นประถม บางครั้งพอได้เห็นหน้าหลานทั้งสอง ฉันก็ร้องไห้ทุกทีเพราะสงสาร หากมีใครถามว่า “อาบะห์ (พ่อ) และมี (แม่) อยู่ที่ไหน?” “อาบะห์มีคนที่จับตัวไป และมะถูกยิงจนเสียชีวิต” หลานตอบแบบนี้เสมอ